

REINBEITEDISTRIKT
19/32T LAKSELVDALEN-LYNGSDALEN
Boazoorohat Ivgulahkku
Troms- og Vest-Finnmark reinbeiteområde

NVE
Konsesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Deres ref.:
NVE 200901248-15 ksk/hela

Vår ref.:
2014/46

Dato
25.04.14

Offentlig høring av søknad om konsesjon for bygging av Gjerdeelva kraftverk i Lyngen kommune i Troms

Det vises til høringsbrev med vedlegg fra NVE datert 06.02.14. Etter avtale med Henrik Langbråten sender distriktet sin uttalelse etter høringsfristen som var 21.04.14.

Det planlagte kraftverket vil ha negative konsekvenser for reindriftsnæringen i distriktet. Faktorer av betydning:

1. Begrenser kalvingslandet
2. Sperring av flytteveier
3. Økt ferdsel og økte mekanisering – øke forstyrrelser i utmark
4. Influenssone og unnvikelsesområder (tapt beiteland) – tap av bæreevne
5. Sperring av trekkleier – hindre naturlig trekk – hindre utnyttelse av beitearealene
6. Forringe naturlig reintrekk
7. Redusert produksjon og produktivitet
8. Økt tap til rovdyr når dyrene presses mer sammen fordi dyrene hindres å trekke naturlig og unnviker området.

Inngrepet vil ha store negative og direkte effekter ved forstyrrelser av enkeltdyr og regionale negative effekter ved forstyrrelse av hele flokken og driftsmønsteret i distriktet. Inngrepet vil også ha kumulative negative effekter på sikt som vil forringe hele driftssystemet og økonomien. Grunnlaget for dette er basert på distriktets egen kunnskap og faglig kompetanse samt på omfattende forskningsresultater som finns om temaet inngrep og reinbeite. Distriktet henviser til forskningsrapporten til Norut NIBR Finnmark 2006:5: *Hyttebygging i reindriftsområder*. Rapporten fokuserer mye på unnvikelseeffekter og derav konsekvenser for reindriften. Selv om rapporten

Postadresse

Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ

Telefon

41 10 52 77

Internett

henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272

omhandler hyttebygging, så har også andre former for inngrep direkte paralleller til dette.

Det planlagte inngrepet vil begrense beitearealer og kalvingslandet samt stenge flytteveier og naturlig trekk. Inngrepet vil også øke den allmenne ferdsele og øke mekaniseringen på utmark.

1. Inntak

Inntaket (inntaksterskel/inntaksbasseng) er planlagt på flytteleien(veien) og i området som er sentralt beiteområde og kalvingslandet. Området er sentralt kalvingsland for distriktet. Sitat fra distriktsplanen:

"Distriktet har marginale vår og tidlige sommerbeiter. Dette innebærer at kalvingsområdene er svært sårbar for inngrep og forstyrrelser. Vårbeitene ligger på i de lavere liggende områder i hele distriktet. Det er svært vanskelig å peke ut eksakte områder fordi varierer alt etter snømengden og klimaet. Disse områdene er ofte snøfattige. De mektige næringene og de dype, brede dalene egner seg til kalvingsland. I disse områdene er det i denne perioden liten ferdsel og få forstyrrelser. Vårbeitene er som nevnt marginale, en minimumsfaktor som alltid må legges til grunn i en diskusjon om et øvre reintall for distriktet. Distriktet har fått sterkt redusert sitt kalvingsland blant annet pga. Statens vegvesens nybygging av E8 fra Nordkjosbotn til Laksvatn. I fremtiden vil kalvingen skje lenger nordover i Storfjord og Lyngen kommune"

Simler som oppholder seg i kalvingslandet er svært avhengige av ro. Forstyrrelse og ferdsel i disse områdene kan føre til at simla mister kalven eller at simla ikke får preget kalven i tiden etter kalvingen. Uten unntak medfører forstyrrelser at simlene trekker ut av kalvingsområdet og inn på næringsfattige og farefulle områder for både simla og kalven.

Området er vesentlig forutsetning for utøvelse av reindrift i området. Ecofact rapport 279 – tilleggsundersøkelse av moser, lav og naturtyper påviser at vegetasjonen er av særlig art for rein, særlig om våren og høsten. Denne type vegetasjon finnes sjeldent andre steder og derfor er området av særlig betydning som sesongbeiter.

2. Rørgate

Rørgaten (rørtraseen) går langs flytteveien og i oppsamlingsområdet

Konsesjonssøknaden viser at det er planlagt rørtrase tett opp til og langs etter flytteleien som brukes i forbindelse med flytting av rein om høsten. Rørgaten vil sperre flytteleien til distriktet. Reinflytteleien er skissert i distriktsplanen side 42. Sitat fra distriktsplanen:

"d) Kvalvikfjellet til Lyngseidet langs Gjerdeelva

Området er også oppsamlingsområde i forbindelse med flyttinger

3. Veibygging

Etablering av anleggsvei opp til inntaket er planlagt langs etter flytteveien og inn i et sårbart område. Det legges opp til at denne veien vil i fremtiden kunne benyttes til ferdsel i forbindelse med skianlegg. Erfaring med kraftverk er at anleggsvei blir omgjort til en bygdevei som generer alle type ferdsel og øker ferdselen inn i området. Ferdselen bærer preg av teknisk art og frakt av større gjenstander inn på høyfjellet. Veibyggingen vil med andre ord bidra til økt ferdsel i kalvingslandet og på trekkleiene. Dette vil ha alvorlige konsekvenser for reindriften fordi Gjerdelvaområdet er sentralt kalvingsland og beiteland for rein. Distriktet kan på ingen måte akseptere en slik alvorlig inngrep.

4. Kjøremonster og drift av kraftverket

Drifta og tilsyn av kraftverket vil medføre motorisert ferdsel. Dette vil være svært uheldig for reindriften. Trafikk i Gjerdelvaområdet vil bety på at reinen forlater området og hindring av naturlig trekk.

Sett under ett og på lenger perspektiv, så vil tiltaket sperre viktige flytteveier og gjøre oppsamlingsområdet ubrukelig. Reindriften flyttleier må ikke stenges, jfr. reindriftenloven

Pkt. 3.13 Reindriften (side 28 i konsesjonssøknaden):

I konsesjonssøknaden er feil reinbeitedistrikt vurdert mht. virkning for miljø, naturressurser og samfunn. Søker har vært i kontakt med oss, men grunnlagsdata tilhører reinbeitedistrikt 33T Reindalen (Ittunjarga) som er nord for Lyngseidet.

Reintallet til Lakselvdalen-Lyngsdalen var pr. 01.04.2013 på 2683 rein (før kalving). Reintallet har steget noe, men tallene er ikke ennå klare på skrivende stund. Dagens flytte- og driftsmønster: Først Gaup-siida: høstflytting til Gaup-siida starter fra medio september ut oktober/november. Hele flokken forventes å være samlet i løpet av november i Indre-Troms. Turi siida ankommer området rundt 1 mai og forlater området igjen ved årsskifte. 240 dager er mer korrekt anslag. Dette varierer fra år til år avhengig av klima og andre forhold. Vi beklager at tiltakshaver ikke tok tid til å møte ledelsen til reinbeitedistriktet. Da hadde man unngått at feil reinbeitedistrikt ble vurdert.

Reindriften er nevnt med noen få ord, det selv om reindriften er den største brukeren av området. Det er for å nevne det igjen, svært beklagelig at tiltakshaveren ikke tok tid til å møte reinbeitedistriktet på tidligere stadiet i prosessen. Det nevnes ikke noe steder om kildereferanser til reindriftnæringen eller reindriftenforvaltningen. Distriktet har selv utarbeidet et distriktsplan som er godkjent av staten. Denne planen er utarbeidet iht. reindriftenloven og disponible rammebetingelser.

Postadresse

Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ

Telefon

41 10 52 77

Internett

henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272

3

Distriktet påminner om konsultasjonsplikten som staten har med sametinget i slike saker. Tiltakshavere skal sikre at samiske reindriftsinteresser blir involvert ved planlegging av nye inngrep i reindriftsarealer.

Distriktet henviser også til oppdragsrapport 2004.10 *Vindkraft og reindrift*. Denne rapporten er utgitt av NVE og Reindriftsforvaltningen i fellesskap. Rett sitat fra rapportens side 19:

”4. Kritiske faktorer for reindrifta

Større utbyggingsprosjekter i reinbeiteland vil fysisk legge beslag på beiteland, og kan føre til forstyrrelse og ulempe for reindrift i omkringliggende områder. Hvor mye ulempe utbyggingen påfører reindrifta avhenger av prosjektets størrelse, utforming og plassering i terrenget. Reindrifftas beitebruk og årstidsflyttinger mellom beiteområdene bygger på villreinens eldgamle beitebruk og trekk. Denne bruken er vanskelig å endre fordi premisene for denne bruken er beite, topografi og klima. Nye utbyggingsprosjekter kan være ødeleggende for reindrifta hvis beiting og trekk vanskeliggjøres eller hindres. Dette betyr ikke at ethvert inngrep er like skadelig, og at alt reinbeiteland er like viktig. Enkelte områder er av essensiell betydning for rein og reindriftsutøvere, mens andre områder brukes mer sporadisk og innehar ikke en sentral rolle for reindrifta i området.

For å lykkes i reindrifta er det viktig å gjenkjenne de faktorene som til sammen danner grunnlaget for å drive reindriften i et område. Å gjenkjenne de kritiske faktorene er viktig både for reindriftsutøvere og for andre som ønsker å bruke reinbeitelandet. Her vil vi ikke fokusere på de interne faktorene som er sentrale for reindrifta, men belyse de kritiske faktorene for reindrifta ved utbygging som fører til ny eller endret arealbruk i deler av reinbeitelandet.

Trekk- og flyttleier

Reinen er avhengig av å kunne alternere mellom ulike årstidsbeiter, samt ha fri passasje til de ulike delene av hvert enkelt årstidsbeite. I noen områder skjer migrasjonen mellom de ulike beiteene etter faste ruter (trekk og flyttleier) der reinen har svært få andre muligheter til å komme fram dersom leiene blokkeres av utbygging” (sitat slutt).

Distriktet vil også påminne om andre aktuelle lovgivninger som samelovgivning, det vil si lover som angår samiske spørsmål spesielt samt rettsregler som konvensjoner som angår samene som urfolk og som den norske stat er bundet av. Reindriftsretten bygger i hovedsak på alders tids bruk, og reguleres gjennom Lov om Reindrift av 1. juli 2007.

Det er også meget betenkkelig at anlegget plasseres tett opp til landskapsvernområdet. Lyngsalpan er et viktig beiteområde for småfe. Sauehold drives rundt hele halvøya og geitebruk drives også spredt rundt på halvøya. Det er to reinbeitedistrikt på i området; Reindalen (Ittonjárga) reinbeitedistrikt og Lakselvdalen/Lyngsdalen (Ivguláhku) reinbeitedistrikt. Det kan ikke være mening at inngrep skal kunne plasseres tett opp til grensen for verneområdet.

På bakgrunn av det overnevnte aksepterer **ikke** distriktet at det oppføres kraftverk i Gjerdelva. Inngrepet vil ha betydelige konsekvenser for driftsmønsteret og driftssystemet i distriktet. Distriktet krever at Fylkesmannen bruker innsigelsesretten for å stanse det planlagte inngrepet med den hensikt å bevare beitearealene og reindriftsinteressene samt hindre at reindriftsflytteveiene ikke sperres.

Postadresse

Telefon

Internett

4

Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ

41 10 52 77

henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272

Norge er det eneste landet i Europa som har intakte høyfjellsøkosystemer med bestander av rein. Fordi en stor andel av den europeiske reinbestanden befinner seg i Norge, er reinen å betrakte som en norsk ansvarsart. Ulike arealinngrep, først og fremst veger, jernbaner og kraftutbygging har medvirket til å splitte opp villreinens leveområde. Sikring av reinens leveområder er viktig for å kunne bevare reinens sentrale plass i norsk fjellfauna. De største utfordringene i dag er knyttet til utbygging og aktivitet i flere av reinområdene og ferdsel inn i områdene.

Med Hilsen

Henrik Gaup
Styre- og distriktsleder

Kopi: Fylkesmannen i Troms, reindrift

Postadresse

**Postboks 628 Sentrum
9256 TROMSØ**

Telefon

41 10 52 77

Internett

**henrik.gaup@gmail.com
Org.nr.: 875 765 272**

5